

Anmälan mot Kriminalvården, placeringsenheten, om omprövningsbeslut i ett ärende om uppskov med verkställigheten innan omprövningstiden löpt ut

Anmälan

AA klagade i en anmälan på Kriminalvården, placeringsenheten. Han anförde huvudsakligen följande. I sin begäran om omprövning informerade han Kriminalvården, placeringsenheten, om att han skulle komma in med ett intyg från sin arbetsgivare. Innan klagotiden hade gått ut och innan han hade fått möjlighet att komma in med intyget, beslutade emellertid placeringsenheten att avslå hans begäran om omprövning.

Utredning

Anmälan remitterades till Kriminalvården för yttrande. I remissvaret anförde Kriminalvården, huvudkontoret, genom myndighetschefens ställföreträdare, BB, följande.

I ärendet har ett yttrande hämtats in från Kriminalvårdens placeringsenhet.

Sakförhållanden

AA dömdes den 20 december 2007 till fängelse två år och sex månader. Han var inte häktad i målet. Domen blev verkställbar den 24 januari 2008 genom att Högsta domstolen beslutade att inte bevilja prövningstillstånd i målet.

Placeringsenheten beslutade den 5 mars 2008 att AA skulle vara placerad i anstalten Kolmården och att han skulle inställa sig där senast den 7 maj 2008. AA fick del av beslutet den 19 mars 2008.

AA har vid tre tillfällen ansökt om uppskov med verkställigheten av arbetsskäl.

Den första ansökan, som avsåg uppskov till och med den 29 augusti 2008, inkom den 29 februari 2008. Den avslogs den 7 april 2008. Efter omprövning den 2 maj 2008 beviljades dock AA uppskov till och med den 24 juli 2008.

AA inkom den 16 april 2008 med en begäran om uppskov till och med den 7 november 2008. Denna avslogs den 10 juni 2008.

Den 17 juli 2008 inkom AA med en tredje ansökan om uppskov, denna gång till och med den 15 januari 2009. Placeringsenheten avslog ansökan den 29 juli 2008 då det inte bedömdes finnas synnerliga skäl för att bevilja uppskov. I en skrivelse den 4 augusti 2008 begärde AA omprövning av beslutet samt begärde tid till och med

den 18 augusti 2008 med att komplettera sin ansökan för att kunna styrka att synnerliga skäl förelåg. Då detta var AA:s tredje ansökan om uppskov av arbetsskäl, och uppskov redan hade beviljats vid ett tillfälle, bedömde placeringsenheten att det inte var rimligt att invänta kompletteringen. Vid denna bedömning vägdes in lagstiftarens intention att en ådömd påföljd bör verkställas i så nära anslutning till brottet som möjligt. Placeringsenheten fattade därför redan den 12 augusti 2008 ett omprövningsbeslut enligt vilket tidigare beslut inte ändrades. Länsrätten beslutade den 27 augusti 2008 att avslå AA:s överklagande. Kammarrätten ändrade inte länsrättens beslut och Regeringsrätten beslutade den 20 november 2008 att inte bevilja prövningstillstånd i målet.

AA har därefter återigen den 28 november 2008 ansökt om uppskov. Hans begäran avslogs den 1 december 2008 och delgavs honom den 29 december 2008.

AA begärdes förpassad den 16 oktober 2008. Straffet har dock ännu inte börjat verkställas.

Författningsbestämmelser

Av 12 § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid framgår följande.

Om särskilda skäl föreligger med hänsyn till den dömdes hälsotillstånd, arbets- eller utbildningsförhållanden eller andra omständigheter, får Kriminalvården på ansökan av den som dömts till fängelse och icke är häktad bevilja uppskov med verkställigheten under viss tid, högst sex månader från den dag då domen enligt vad ovan är föreskrivet i denna lag får verkställas. Föreligger synnerliga skäl får uppskov beviljas under ytterligare högst sex månader. Kvinna som är havande eller ammar barn får beviljas uppskov under tid som prövas skälig.

Uppskov får ej beviljas, om det finns skälig anledning antaga att den dömda avviker. Uppkommer anledning till sådant antagande sedan uppskov beviljats, skall beslutet återkallas.

Visar den dömda att han har gett in ansökan om uppskov sist den dag då han enligt 10 § första stycket senast skulle ha inställt sig vid kriminalvårdsanstalt och har uppskov inte tidigare sökts i målet, skall verkställigheten anstå i avvaktan på Kriminalvårdens beslut.

Av 28 § samma lag följer att ett beslut enligt lagen gäller omedelbart om inte något annat förordnas.

Av 7 § förvaltningslagen följer, såvitt nu är aktuellt, att varje ärende där någon enskild är part ska handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts.

Kriminalvårdens bedömning

En myndighet har rätt att avgöra om en begäran om anstånd att lämna kompletterande uppgifter i ett ärende bör beviljas eller inte. Vid denna bedömning bör givetvis intresset av att myndighetens beslut blir riktiga i sak beaktas. Det bör också beaktas i vilken mån den enskilde riskerar rättsförlust om ärendet prövas utifrån ett, enligt honom eller henne, ofullständigt underlag.

Enligt Kriminalvården är en väsentlig utgångspunkt för en sådan bedömning i det aktuella ärendet att datumet för inställelse redan hade passerats och uppskov tidigare hade sökts. Från och med den 25 juli 2008 gällde alltså att AA omedelbart hade att inställa sig i anstalt, och att han riskerade förpassning om så inte skedde. Det kan vidare noteras att beslutet den 12 augusti 2008 inte vann rättskraft gentemot AA utan kunde ändras i gynnande riktning även därefter, t.ex. om AA kom in med uppgifter som utvisade att det fanns synnerliga skäl för uppskov. Några sådana uppgifter synes dock inte ha inkommit.

Mot bakgrund av att frågan om uppskov redan prövats vid tre tillfällen samt kravet på synnerliga skäl synes placeringsenheten ha gjort bedömningen att den ytterligare utredning AA avsåg att ge in i ärendet med all sannolikhet inte skulle leda till en ändring av beslutet. Placeringsenheten gjorde alltså utifrån de rådande omständig-

heterna bedömningen att anstånd inte borde beviljas utan att ärendet snarast borde prövas i sak. Kriminalvården delar denna bedömning. Kriminalvården menar att det mot bakgrund av omständigheterna i ärendet varit fullt befogat av placeringsenheten att avslå AA:s begäran om omprövning utan att invänta den komplettering han aviserat. Placeringsenheten borde dock innan avslaget meddelades ha informerat AA om att anståndet inte beviljades.

AA gavs tillfälle att yttra sig över remissvaret.

Bedömning

Av 30 § lagen (1974:202) om beräkning av strafftid m.m. framgår att ett beslut enligt lagen inte får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol innan beslutet har omprövats av Kriminalvården. En sådan omprövning får begäras av den som beslutet angår om det har gått honom eller henne emot.

Enligt 31 § samma lag ska en begäran om omprövning vara skriftlig och ha kommit in till Kriminalvården inom tre veckor från den dag då den dömde fick del av beslutet.

AA hade sedan tidigare beviljats uppskov med verkställigheten till och med den 24 juli 2008. Verkställigheten kunde ske från och med den 25 juli 2008, trots att AA den 17 juli 2008 ansökt om uppskov med verkställigheten (se 28 § jämfört med 12 § tredje stycket lagen om beräkning av strafftid m.m.).

Det framgår inte av utredningen när AA fick del av Kriminalvårdens avslagsbeslut den 29 juli 2008 med anledning av hans tredje ansökan om uppskov med verkställigheten. Om man räknar tre veckor från den 29 juli 2008 löpte emellertid klagotiden åtminstone fram till och med den 19 augusti 2008. För att ett ärende ska kunna avgöras innan omprövningstiden gått ut krävs att det klart framgår att den enskilde slutfört sin talan. Av AA:s begäran om omprövning framgår att han avsåg att komplettera sin begäran om omprövning senast den 18 augusti 2008. Kriminalvården fattade emellertid sitt omprövningsbeslut redan den 12 augusti 2008. Kriminalvården borde enligt min mening i vart fall ha avvaktat omprövningsfristens utgång innan omprövningsbeslutet fattades. Jag är kritisk till det inträffade.

Ärendet avslutas.